

VIKBA11 Selekční jazyky

Seznam literatury

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Ústav české literatury a knihovnictví,
Kabinet informačních studií a knihovnictví

Přednášející: Mgr. Josef Schwarz (126172@mail.muni.cz)

Základní literatura

[AND03] ANDERSON, J.D. Organization of knowledge. In FEATHER, J., STURGES, P. (eds.). *International Encyclopedia of Information and Library Science*. 2nd ed. London: Routledge, 2003, s. 471-490.

Komentář: Rozsáhlé encyklopedické heslo systematicky identifikující základní procesy a prvky věcného pořádání informací.

Dostupnost: ústřední knihovna FF MU, 02-INTE3-1

[CHU07] CHU, H. *Information representation and retrieval in the digital age*. Medford: Information Today, 2007. 248 s.

Komentář: Problematika selekčních jazyků zasazená do širšího rámce pořádání a vyhledávání informací. Ke studiu kap. 2–4.

Dostupnost: ústřední knihovna FF MU, 025-CHU1-1

[FOS96] FOSKETT, A. C. *The subject approach to information*. 5th ed. London: Library Association Pub., 1996. 456 s.

Komentář: Monografie systematicky pokrývající celou oblast věcného zpracování informací. Popsány jsou vybrané SJ (DDC, MDT, Bliss, Ranganathan, třídění LC, předmětová hesla LC, Sears, vybrané oborové tezaury).

Dostupnost: ústřední knihovna FF MU, 025-FOSK1-1

[BRO04] BROUGHTON, Vanda. *Essential classification*. London: Facet, 2004. 324 s.

Komentář: Přehledná publikace s řadou praktických příkladů.

Dostupnost: studijní podklady v ELF, adresář Literatura

[DAL74] DAHLBERG, I. *Grundlagen universaler Wissensordnung: Probleme und Möglichkeiten eines universalen Klassifikationssystems des Wissens*. Pullach bei München: Verlag Dokumentation, 1974. 366 s.

Komentář: Komplexní pojednání o klasifikačních systémech zejména z hlediska univerzálních pořádacích soustav, zohledněny jsou terminologické, teoretické a historické aspekty problematiky

Dostupnost: Kap. 1., 2. a 7. v pracovním překladu dostupné v IS

[LAN03] LANCASTER, F. W. *Indexing and abstracting in theory and practice*. 3rd ed. London: Facet, 2003. 464 s.

Komentář: Přehledová monografie zaměřená na věcné zpracování informací. Kromě indexace a klasifikace systematicky popisuje i tvorbu abstraktů, automatické procedury, hodnocení kvality a konzistence indexace, indexaci multimédií. Výklad je doprovázen četnými praktickými příklady.

Dostupnost: ústřední knihovna FF MU, 025-LANC1-1

[SMI05] SMITH, S. L., KELLS, K. J. *Inside indexing: the decision-making process*. Northwest Indexing Press, 2005. 189 s.

Komentář: Publikace zabývající se podrobně procesem indexace a tvorby selekčních obrazů dokumentů

Dostupnost: ústřední knihovna FF MU, 025-SMIT1-1

[AIT00] AITCHISON, J., GILCHRIST, A., BAWDEN, D. *Thesaurus construction and use: a practical manual*. 4th ed. London: Aslib, 2000. 218 s.

Komentář: Velmi názorná a podrobná příručka, jak sestavit tezaurus. Zabývá se srozumitelně všemi aspekty tvorby tezauru od tematického vymezení až po prezentaci výsledného slovníku.

Dostupnost: knihovna FF MU, 025-AITC1-1

[ECO01] ECO, Umberto. *Hledání dokonalého jazyka v evropské kultuře*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2001. 355 s.

Komentář: Mj. velmi ilustrativní příklady k historii klasifikace.

Dostupnost: knihovna FF MU, 80-ECO1-1

[CSN96] ČSN 01 0193. *Dokumentace. Pokyny pro vypracování a rozvíjení jednojazyčných tezurů*. Úč. 1. 2. 1996. 52 s.

Dostupnost: knihovna FF MU

[CSN92] ČSN 01 0172 (ISO 5964). *Pokyny pro vypracování a rozvíjení vícejazyčných tezurů*. Úč. 1. 4. 1992. 60 s.

Dostupnost: knihovna FF MU

[CSN83] ČSN 01 0188. *Tvorba předmětových hesel*. Úč. 1. 4. 1983, zruš. únor 2003. 40 s.

Dostupnost: knihovna FF MU

[CSN96] ČSN ISO 5963. *Dokumentace. Metody analýzy dokumentů, určování jejich obsahu a výběru lexikálních jednotek selekčního jazyka*. Úč. 1. 4. 1996. 12 s.

Dostupnost: knihovna FF MU

Doplňková literatura

(Starší nebo hůře dostupné publikace)

[VIC75] VICKERY, B. C. *Classification and indexing in science*. 3d ed. London: Butterworths, 1975. 228 s.

Komentář: Rozsáhlá a systematická studie věnovaná především teorii a metodice klasifikace. Obsahuje řadu praktických příkladů, z hlediska klasifikace je hodnocena i indexace a postkoordinované SJ (tezaury). V přílohách obsahuje mj. stručnou historii klasifikace a klasifikačních systémů a příklady fazetových klasifikací.

Dostupnost: NK ČR

[SOE74] SOERGEL, D. *Indexing languages and thesauri: construction and maintenance*. Los Angeles: Melville Pub., 1974. 632 s.

Komentář: Starší, ale vyčerpávající teoretická monografie o významu, funkcích, teorii, typologii, struktuře, formátu, tvorbě a správě tezurů.

Dostupnost: Národní technická knihovna

[FUG93] FUGMANN, R. *Subject analysis and indexing: theoretical foundation and practical advice*. Frankfurt am Main: Indeks Verlag, 1993. 250 s.

Komentář: Teoreticky fundovaná a formálně propracovaná učebnice věnovaná obsahové analýze a indexaci. Podrobně rozebírá teoretické základy indexace (teorie pojmu, teorie pěti indexačních axiomů ad.), rozlišuje typy indexace (extrakce, přiřazování), rozebírá konzistenci indexace, metody abstrahování, tvorbu knižních rejstříků, tvorbu řízených slovníků, syntax SJ, hodnocení kvality indexace. Neopomíjí ani praktické aspekty obsahové analýzy a indexace. Text je doprovázen řadou názorných schémat, každá kapitola končí několika otázkami, kterými si student může ověřit nabyté znalosti.

Dostupnost: NK ČR

[CLE01] CLEVELAND, D. B., CLEVELAND, A. D. *Introduction to indexing and abstracting*. 3rd ed. Englewood: Libraries Unlimited, 2001. 283 s.

Komentář: Prakticky zaměřená publikace věnovaná indexaci, abstrahování a vytváření knižních rejstříků. Zabývá se mj. řízenými slovníky (tezaury) – 4. kap., obsahovou analýzou – 6. kap., indexací speciálních vědních oblastí – 11. kap., hodnocení indexace – 12. kap.

Dostupnost: NK ČR

[KOV84] KOVÁŘ, B. *Věcné pořádání informací a selekční jazyky*. Praha: ÚVTEI, 1984. 251 s.

Komentář: Systematický úvod do teorie, terminologie, typologie a dějin věcného zpracování informací, systematických SJ a předmětových SJ.

Dostupnost: ústřední knihovna FF MU, 025-KOVÁ1-3

[BAL01] BALÍKOVÁ, M. Problematika věcného pořádání informací a jejich zpřístupnění. *Národní knihovna*, 2001, roč. 12, č. 3, s. 175-186. Dostupné z <http://full.nkp.cz/nkkr/NKKR0103/0103175.html>

Komentář: Článek představující úvod do problematiky věcného pořádání informací a metod jejich zpřístupňování. Mj. se zabývá základními charakteristikami SJ a možnostmi jejich integrace a harmonizace v současném síťovém prostředí, zejména s přihlédnutím k situaci v Národní knihovně ČR.

Dostupnost: online